

**BIJLAGE bij
Examen
Coördinerend Deskundige Stralingsbescherming**

Nuclear Research and consultancy Group	NRG
Technische Universiteit Delft	TUD
Boerhaave Nascholing/LUMC	BN/LUMC
Rijksuniversiteit Groningen	RUG
Radboudumc	RUMC
TU Eindhoven	TU/e

---

examendatum: 15 mei 2017
examenduur: 13.30 - 16.30 uur

Instructie:

- ❑ **Wanneer u andere gegevens gebruikt dan in deze bijlage zijn genoemd, vermeld dan de herkomst!**
- ❑ **Deze bijlage omvat 13 doorlopend genummerde pagina's. Controleer dit!**

INHOUDSOPGAVE

Pagina

- 3-5 Handboek Radionucliden, A.S. Keverling-Buisman (2^e druk 2007), blz. 120, 122 en 124, gegevens van respectievelijk ⁹⁹Mo, ⁹⁹Tc en ^{99m}Tc
- 6 Verloop van ¹³¹I-opname inclusief verval in twee organen na ¹³¹I-ingestie bij de behandeling van metastases, berekend met het HARAS-model
- 7-8 Handboek Radionucliden, A.S. Keverling-Buisman (2^e druk 2007), blz. 164 en 165, gegevens van ¹³¹I
- 9-10 Handboek Radionucliden, A.S. Keverling-Buisman (2^e druk 2007), blz. 66 en 67, gegevens van ⁵⁷Co
- 11-12 Handboek Radionucliden, A.S. Keverling Buisman (2^e druk, 2007), blz. 24-25: gegevens ¹⁴C
- 13 Interactiecoëfficiënten voor fotonen in ijzer (ontleend aan Inleiding tot de Stralingshygiëne, A.J.J. Bos et al, 2^e druk, 2007, p.384)
- 13 Dosisconversiecoëfficiënten voor externe blootstelling aan fotonen (ontleend aan Inleiding tot de stralingshygiëne, A.J.J. Bos et al, 2^e druk, 2007, p. 386)

⁹⁹Mo

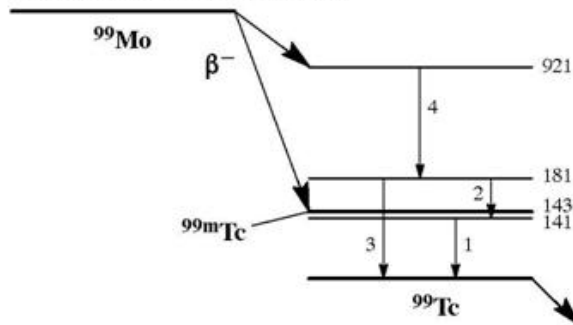
Z = 42

Halveringstijd en vervalconstante

$$T_{1/2} = 65,94 \text{ h} = 2,37 \times 10^5 \text{ s}$$

$$\lambda = 2,92 \times 10^{-6} \text{ s}^{-1}$$

Vervalschema (vereenvoudigd)

Belangrijkste uitgezonden straling

Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$
β^-	0,820	443 1214
β^-	0,166	133 436
γ_1	0,049	141
γ_2	0,012	41
γ_3	0,061	181
γ_4	0,122	740

Voor straling van dochters ⁹⁹Tc ($y = 0,124$) en ^{99m}Tc ($y = 0,876$): zie aldaar

Bronconstanten

Kermatempo in lucht	$k = 0,022 \text{ } \mu\text{Gy/h per MBq/m}^2$
Omgevingsdosis-equivalenttempo	$h = 0,026 \text{ } \mu\text{Sv/h per MBq/m}^2$

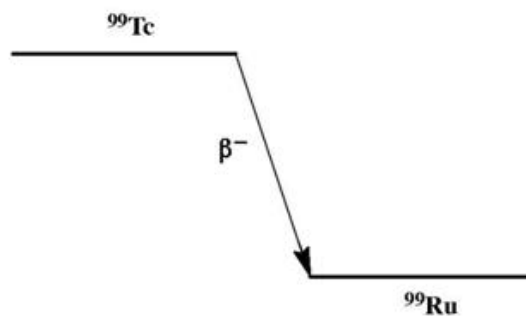
Diversen

Specifieke activiteit	$A_{sp} = 1,77 \times 10^{16} \text{ Bq/g}$
Vrijstellingsgrenzen	$C_v = 10^2 \text{ Bq/g}$ en $A_v = 10^6 \text{ Bq}$
Huidbesmetting	$H_{\text{huid}} = 4 \times 10^{-10} \text{ Sv/s per Bq/cm}^2$
Wondbesmetting; Injectie	$e(50) = 4,6 \times 10^{-10} \text{ Sv/Bq (incl. } ^{99m}\text{Tc)}$
Vervoer	$A_1 = 1 \text{ TBq}$ $A_2 = 0,6 \text{ TBq}$

^{99}Tc **$Z = 43$** **Halveringstijd en vervalconstante**

$$T_{1/2} = 2,13 \times 10^5 \text{ j} = 6,72 \times 10^{12} \text{ s}$$

$$\lambda = 1,03 \times 10^{-13} \text{ s}^{-1}$$

Vervalschema**Belangrijkste uitgezonden straling**

Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$
β^-	1,000	101 294

Diversen

Specifieke activiteit	$A_{\text{sp}} = 6,27 \times 10^8 \text{ Bq/g}$
Vrijstellingsgrenzen	$C_v = 10^4 \text{ Bq/g}$ en $A_v = 10^7 \text{ Bq}$
Huidbesmetting	$H_{\text{huid}} = 3 \times 10^{-10} \text{ Sv/s per Bq/cm}^2$
Wondbesmetting; Injectie	$e(50) = 1,8 \times 10^{-10} \text{ Sv/Bq}$
Vervoer	$A_1 = 40 \text{ TBq}$ $A_2 = 0,9 \text{ TBq}$

Productie en toepassingen

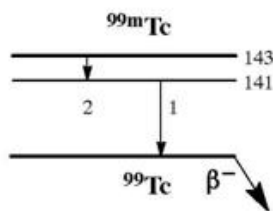
Het radionuclide ^{99}Tc is een splijttingsproduct.

^{99m}Tc

 $Z = 43$ **Halveringstijd en vervalconstante**

$$T_{1/2} = 6,006 \text{ h} = 2,17 \times 10^4 \text{ s}$$

$$\lambda = 3,21 \times 10^{-5} \text{ s}^{-1}$$

Vervalschema (vereenvoudigd)**Belangrijkste uitgezonden straling**

Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$
γ_1	0,889	141
ce M γ_2	0,914	2
ce N γ_2	0,076	2
K_{α}	0,062	18
LMX	0,102	2

Bronconstanten

Kermatempo in lucht	$k = 0,018 \text{ } \mu\text{Gy/h per MBq/m}^2$
Omgevingsdosisequivalenttempo	$h = 0,023 \text{ } \mu\text{Sv/h per MBq/m}^2$

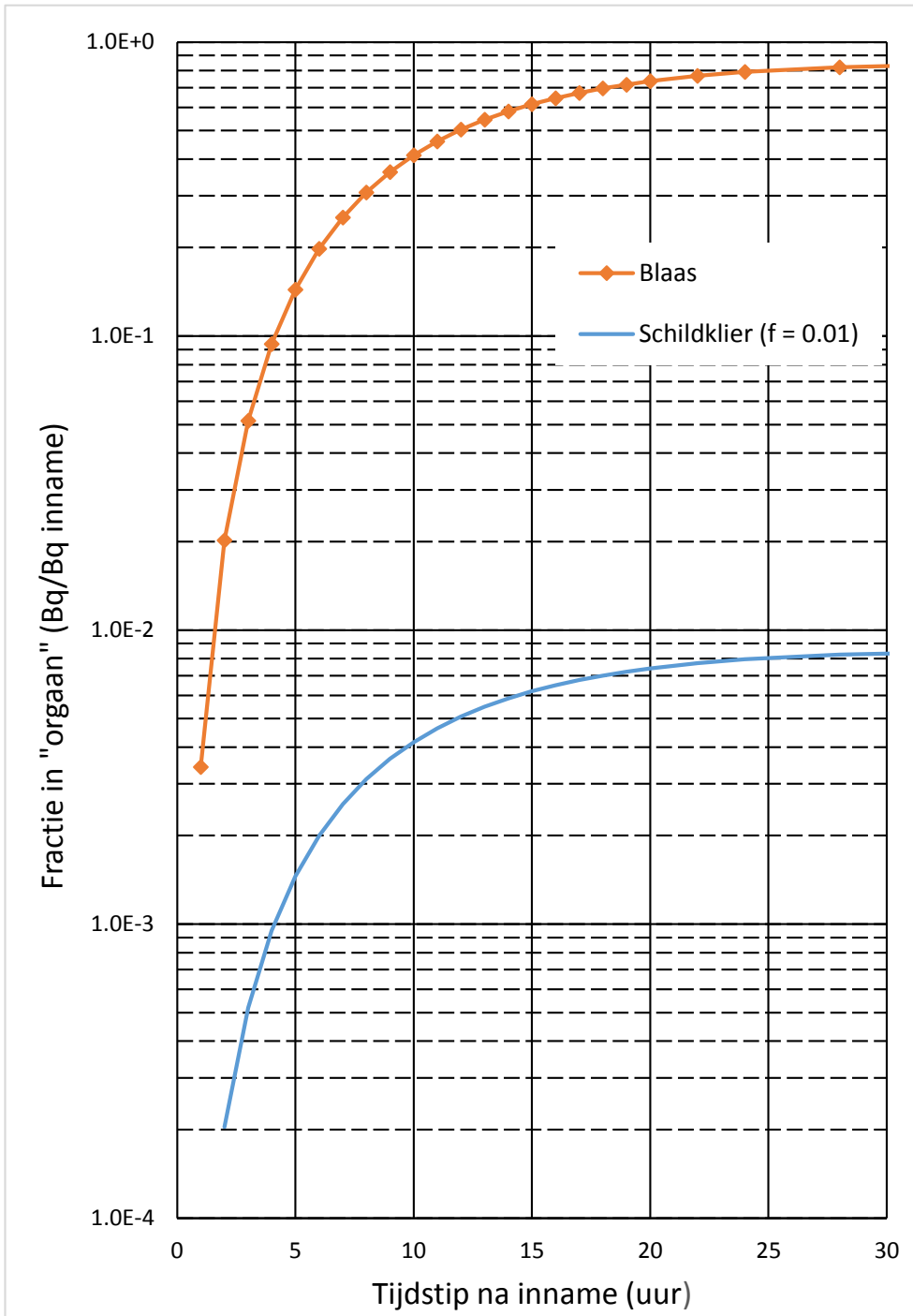
Diversen

Specifieke activiteit	$A_{\text{sp}} = 1,95 \times 10^{17} \text{ Bq/g}$
Vrijstellingsgrenzen	$C_v = 10^2 \text{ Bq/g}$ en $A_v = 10^7 \text{ Bq}$
Huidbesmetting	$H_{\text{huid}} = 5 \times 10^{-11} \text{ Sv/s per Bq/cm}^2$
Wondbesmetting; Injectie	$e(50) = 1,1 \times 10^{-11} \text{ Sv/Bq}$
Vervoer	$A_1 = 10 \text{ TBq}$
	$A_2 = 4 \text{ TBq}$

Productie en toepassingen

Het radionuclide ^{99m}Tc is de dochter van ^{99}Mo . Het wordt geproduceerd in een Mo/Tc-generator en op zeer grote schaal in de nucleaire geneeskunde gebruikt voor diagnostische doeleinden: voor afbeeldingen en functiestudies.

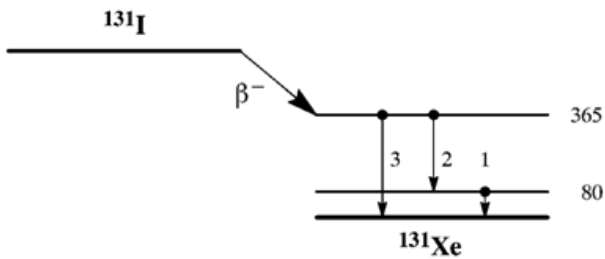
Verloop van ^{131}I -opname inclusief verval in twee organen na ^{131}I -ingestie bij de behandeling van metastases, berekend met het HARAS-model.

^{131}I **$Z = 53$** **Halveringstijd en vervalconstante**

$$T_{1/2} = 8,021 \text{ d} = 6,93 \times 10^5 \text{ s}$$

$$\lambda = 1,00 \times 10^{-6} \text{ s}^{-1}$$

Vervalschema (vereenvoudigd)**Belangrijkste uitgezonden straling**

Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$
β^-	0,894	192 606
γ_1	0,026	80
ce K γ_1	0,036	46
γ_2	0,061	284
γ_3	0,812	365

Bronconstanten

Kermatempo in lucht	$k = 0,052 \text{ } \mu\text{Gy/h per MBq/m}^2$
Omgevingsdosisequivalenttempo	$h = 0,066 \text{ } \mu\text{Sv/h per MBq/m}^2$

Diversen

Specifieke activiteit	$A_{\text{sp}} = 4,60 \times 10^{15} \text{ Bq/g}$
Vrijstellingsgrenzen	$C_v = 10^2 \text{ Bq/g}$ en $A_v = 10^6 \text{ Bq}$
Huidbesmetting	$H_{\text{huid}} = 4 \times 10^{-10} \text{ Sv/s per Bq/cm}^2$
Wondbesmetting; Injectie	$e(50) = 2,2 \times 10^{-8} \text{ Sv/Bq}$
Vervoer	$A_1 = 3 \text{ TBq}$
	$A_2 = 0,7 \text{ TBq}$

Productie en toepassingen

Het radionuclide ^{131}I is een belangrijk splijttingsproduct. Het wordt veelvuldig toegepast in de diagnostische en therapeutische nucleaire geneeskunde.

N = 78**131I****Metabool model**

Voor stralingshygiënische doeleinden wordt aangenomen dat jodium zich vanuit het bloed als volgt verdeelt: 70% directe uitscheiding en 30% naar de schildklier. Jodium in de schildklier verblijft aldaar met een biologische halveringstijd van 80 dagen, van waaruit het in de vorm van organisch jodium homogeen over het lichaam wordt verdeeld. Het verblijft in andere organen/weefsels dan de schildklier geschiedt met een halveringstijd van 12 dagen. Een tiende van het organisch jodium wordt onmiddellijk uitgescheiden via de faeces, terwijl de rest (90%) terugkeert in het transfercompartiment. Zodoende wordt de biologische halveringstijd in de schildklier effectief gelijk aan 90 dagen.

N.B. Dit model geldt niet voor patiënten, zie pagina 14.

Ingestie- en longzuiveringsklassen**Ingestie**

Alle verbindingen $f_1 = 1$

Inhalatie

Damp (I ₂)	$f_1 = 1$	Klasse SR-1
Damp (CH ₃ I)	$f_1 = 1$	Klasse SR-1 70% depositie
Overige verbindingen	$f_1 = 1$	Klasse F

Dosisconversiecoëfficiënt en radiotoxiciteitsequivalent voor werknemers (w) en voor leden van de bevolking (b)

	Ingestie $f_1 = 1$	Inhalatie F	Inhalatie I ₂	Inhalatie CH ₃ I	
$e(50)(w)$	$2,2 \times 10^{-8}$	$1,1 \times 10^{-8}$	$2,0 \times 10^{-8}$	$1,5 \times 10^{-8}$	Sv/Bq
$A_{Re}(w)$	$4,5 \times 10^7$	$9,1 \times 10^7$	$5,0 \times 10^7$	$6,7 \times 10^7$	Bq
$e(50)(b)$	$2,2 \times 10^{-8}$	$7,6 \times 10^{-9}$	$2,0 \times 10^{-8}$	$1,5 \times 10^{-8}$	Sv/Bq
$A_{Re}(b)$	$4,5 \times 10^7$	$1,3 \times 10^8$	$5,0 \times 10^7$	$6,7 \times 10^7$	Bq

Gegevens voor schildkliertelling (na eenmalige inname)

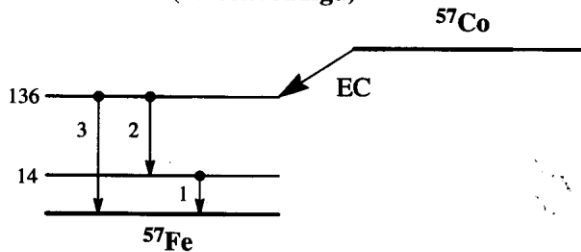
Tijd (d)	Activiteit in schildklier (Bq per Bq inname)			
	$f_1 = 1$	F	I ₂	CH ₃ I
0,25	$6,0 \times 10^{-2}$	$5,2 \times 10^{-2}$	$1,1 \times 10^{-1}$	$1,0 \times 10^{-1}$
1	$2,4 \times 10^{-1}$	$1,2 \times 10^{-1}$	$2,3 \times 10^{-1}$	$1,8 \times 10^{-1}$
2	$2,5 \times 10^{-1}$	$1,2 \times 10^{-1}$	$2,2 \times 10^{-1}$	$1,7 \times 10^{-1}$
3	$2,3 \times 10^{-1}$	$1,1 \times 10^{-1}$	$2,0 \times 10^{-1}$	$1,6 \times 10^{-1}$
5	$1,9 \times 10^{-1}$	$9,0 \times 10^{-2}$	$1,7 \times 10^{-1}$	$1,3 \times 10^{-1}$
7	$1,6 \times 10^{-1}$	$7,5 \times 10^{-2}$	$1,4 \times 10^{-1}$	$1,1 \times 10^{-1}$

^{57}Co **$Z = 27$** **Halveringstijd en vervalconstante**

$$T_{1/2} = 271,84 \text{ d} = 2,35 \times 10^7 \text{ s}$$

$$\lambda = 2,95 \times 10^{-8} \text{ s}^{-1}$$

Vervalschema (vereenvoudigd)**Belangrijkste uitgezonden straling**

Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$	Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$
γ_1	0,092	14	ce K γ_1	0,713	7
γ_2	0,856	122	ce K γ_2	0,018	115
γ_3	0,106	136	ce K γ_3	0,014	129
K_α	0,503	6			

Bronconstanten

Kermatempo in lucht
Omgevingsdosistempo

$$k = 0,022 \mu\text{Gy}\cdot\text{m}^2\cdot\text{MBq}^{-1}\cdot\text{h}^{-1}$$

$$h = 0,023 \mu\text{Sv}\cdot\text{m}^2\cdot\text{MBq}^{-1}\cdot\text{h}^{-1}$$

Diversen

Specifieke activiteit
Radiotoxiciteit
Vrijstellingsgrenzen
Huidbesmetting
Wondbesmetting
Vervoer

$$A_{\text{sp}} = 3,12 \times 10^{17} \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$$

Gemiddeld (3)

$$10^2 \text{ Bq}\cdot\text{g}^{-1} \text{ en } 10^6 \text{ Bq}$$

$$H_{\text{huid}} = 1 \times 10^{-11} \text{ Sv}\cdot\text{s}^{-1}\cdot\text{Bq}^{-1}\cdot\text{cm}^2$$

$$e(50) = 5,9 \times 10^{-10} \text{ Sv}\cdot\text{Bq}^{-1}$$

$$A_1 = 8 \text{ TBq}$$

$$A_2 = 8 \text{ TBq}$$

Productie en toepassingen

Het radionuclide ^{57}Co wordt geproduceerd met behulp van een cyclotron: protonen op ijzer. Het wordt toegepast in de geneeskunde (vitamine-B-stofwisseling, testbron voor gamma-camera, botdensitometrie). In de vaste-stoffysica vindt ^{57}Co een speciale toepassing, namelijk als Mössbauer-bron.

N = 30**⁵⁷Co****Inwendige besmetting**

Metabolisch model.

Voor stralingshygiënische doeleinden wordt aangenomen dat kobalt zich vanuit het bloed als volgt verdeelt: 50% directe excretie, 5% naar lever en 45% naar de rest van het lichaam. Biologische halveringstijd: 0,5 dag.

De biologische halveringstijden voor de organen zijn:

Fractie	$T_{1/2}$
0,6	6 d
0,2	60 d
0,2	800 d

Ingestie- en longzuiveringsklassen**Ingestie**

Oxide, hydroxide en anorganisch	$f_1 = 0,05$
Overige verbindingen	$f_1 = 0,1$

Inhalatie

Oxide, hydroxide, halogenide, nitraat	$f_1 = 0,05$	Klasse S
Overige	$f_1 = 0,1$	Klasse M

Dosisconversiecoëfficiënten na inwendige besmetting

	Ingestie	Ingestie	Inhalatie	Inhalatie
	$f_1 = 0,1$	$f_1 = 0,05$	M	S
$e(50)$ (Sv/Bq)	$2,1 \times 10^{-10}$	$1,9 \times 10^{-10}$	$3,9 \times 10^{-10}$	$6,0 \times 10^{-10}$
RE (Bq)	5×10^9			2×10^9

Gegevens voor totale-lichaamstelling**Eenmalige inname**

Tijd (d)	Lichaamsactiviteit (Bq per Bq inname)			
0,25	$9,7 \times 10^{-1}$	$9,8 \times 10^{-1}$	$7,4 \times 10^{-1}$	$7,4 \times 10^{-1}$
1	$6,8 \times 10^{-1}$	$7,1 \times 10^{-1}$	$4,8 \times 10^{-1}$	$4,9 \times 10^{-1}$
2	$3,7 \times 10^{-1}$	$3,3 \times 10^{-1}$	$2,5 \times 10^{-1}$	$2,5 \times 10^{-1}$
3	$2,2 \times 10^{-1}$	$1,5 \times 10^{-1}$	$1,4 \times 10^{-1}$	$1,4 \times 10^{-1}$
5	$1,3 \times 10^{-1}$	$3,7 \times 10^{-2}$	$8,2 \times 10^{-2}$	$7,8 \times 10^{-2}$
7	$1,0 \times 10^{-1}$	$1,9 \times 10^{-1}$	$7,0 \times 10^{-2}$	$6,6 \times 10^{-2}$

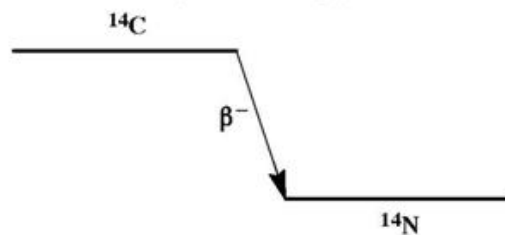
Continue inname

Bq/(Bq·d ⁻¹)	3,5	13	8,4	13
Sv·j ⁻¹ ·Bq ⁻¹	$8,7 \times 10^{-9}$	$1,9 \times 10^{-8}$	$1,7 \times 10^{-8}$	$1,8 \times 10^{-8}$

^{14}C **$Z = 6$** **Halveringstijd en vervalconstante**

$$T_{1/2} = 5730 \text{ j} = 1,81 \times 10^{11} \text{ s}$$

$$\lambda = 3,83 \times 10^{-12} \text{ s}^{-1}$$

Vervalschema (vereenvoudigd)**Belangrijkste uitgezonden straling**

Straling	$y \text{ (Bq}\cdot\text{s)}^{-1}$	$E \text{ (keV)}$
β^-	1,000	49 156

Diversen

Specifieke activiteit	$A_{sp} = 1,65 \times 10^{11} \text{ Bq/g}$
Vrijstellingsgrenzen	$C_v = 10^8 \text{ Bq/g (CO)}$ $= 10^7 \text{ Bq/g (CO}_2)$ $= 10^4 \text{ Bq/g (overige)}$ $A_v = 10^{11} \text{ Bq (CO, CO}_2)$ $= 10^7 \text{ Bq (overige)}$
Huidbesmetting	$H_{\text{huid}} = 5 \times 10^{-11} \text{ Sv/s per Bq/cm}^2$
Wondbesmetting; Injectie	$e(50) = 5,8 \times 10^{-10} \text{ Sv/Bq}$
Vervoer	$A_1 = 40 \text{ TBq}$ $A_2 = 3 \text{ TBq}$

Productie en toepassingen

Het radionuclide ^{14}C wordt gevormd in de buitenste lagen van de atmosfeer, voornamelijk door de (exotherme) reactie $^{14}\text{N}(n,p)^{14}\text{C}$. De concentratie van $^{14}\text{CO}_2$ in de biosfeer is hierdoor ongeveer 220 Bq/kg C. De stofwisseling van planten (CO_2 in en O_2 uit) maakt dat plantaardige stoffen dezelfde ^{14}C -concentratie bevatten als in de atmosfeer. Na de dood van de plant neemt de ^{14}C -concentratie af met de halveringstijd van 5730 jaar. Door meting van deze concentratie kan dus de ouderdom van plantaardige stoffen worden bepaald: de koolstofdateringsmethode. Door het verbranden van (zeer oude) fossiele brandstoffen neemt de ^{14}C -concentratie de laatste jaren geleidelijk af. De mens bevat enig ^{14}C : de referentiemens is opgebouwd uit 16 kg koolstof en bevat

N = 8

¹⁴C

zodoende 3500 Bq ¹⁴C. Door bovengrondse kernproeven is sinds 1945 ongeveer 0,2 EBq in de atmosfeer terechtgekomen. Het radionuclide wordt verder gebruikt als merker van biologische verbindingen en als zeer stabiele lichtbron.

Metabool model

Voor stralingshygiënische doeleinden wordt aangenomen dat koolstof zich na ingestie en inhalatie momentaan en homogeen over het lichaam verdeelt. Er gelden verschillende biologische halveringstijden zoals aangegeven in onderstaande tabel.

Ingestie- en longzuiveringsklassen

Ingestie		Biologische $T_{1/2}$
Alle verbindingen	$f_1 = 1$	40 d
Inhalatie		
Organische aerosolen	M	40 d
Organische dampen	SR-2	40 d
CO	SR-1, 40% dep.	200 min
CO ₂	SR-2	5 d (18%), 60 d (81%), 40 d (1%)

Dosisconversiecoëfficiënt en radiotoxiciteitsequivalent zowel voor werknemers als voor leden van de bevolking

	Ingestie $f_1 = 1$	Inhalatie M	Inhalatie Damp	Inhalatie CO	Inhalatie CO ₂	
$e(50)$	$5,8 \times 10^{-10}$	$2,0 \times 10^{-9}$	$5,8 \times 10^{-10}$	$8,0 \times 10^{-13}$	$6,2 \times 10^{-12}$	Sv/Bq
A_{Re}	$1,7 \times 10^9$	$5,0 \times 10^8$	$1,7 \times 10^9$	$1,3 \times 10^{12}$	$1,6 \times 10^{11}$	Bq

Gegevens voor urine-analyse

Na eenmalige inname

Tijd (d)	Urine-uitscheidingstempo (Bq/d per Bq inname) met $F_u = 0,017$				
1	$1,2 \times 10^{-4}$	$9,3 \times 10^{-6}$	$1,2 \times 10^{-4}$	$1,6 \times 10^{-2}$	$3,7 \times 10^{-4}$
2	$2,7 \times 10^{-4}$	$1,8 \times 10^{-5}$	$2,7 \times 10^{-4}$	$1,1 \times 10^{-4}$	$3,2 \times 10^{-4}$
3	$2,8 \times 10^{-4}$	$1,9 \times 10^{-5}$	$2,8 \times 10^{-4}$	$3,5 \times 10^{-7}$	$2,9 \times 10^{-4}$
5	$2,7 \times 10^{-4}$	$1,9 \times 10^{-5}$	$2,7 \times 10^{-4}$	–	$2,0 \times 10^{-4}$
7	$2,6 \times 10^{-4}$	$1,8 \times 10^{-5}$	$2,6 \times 10^{-4}$	–	$1,5 \times 10^{-4}$

Interactiecoëfficiënten voor fotonen in ijzer Inleiding tot de stralingshygiëne (Bos et al., 2^e druk, 2007) blz. 384

Fotonenergie (MeV)	μ/ρ ($\text{cm}^2 \text{g}^{-1}$)	μ_{en}/ρ ($\text{cm}^2 \text{g}^{-1}$)
0,02	25,7	22,1
0,03	8,18	7,2
0,04	3,63	3,18
0,05	1,96	1,63
0,06	1,20	0,944
0,08	0,595	0,411
0,10	0,372	0,219
0,15	0,196	0,080

Dosisconversiecoëfficiënten voor externe blootstelling aan fotonen Inleiding tot de stralingshygiëne (Bos et al., 2^e druk, 2007) blz. 386

Fotonenergie (MeV)	K_a/Φ (pGy cm^2)	$H^*(10)/\Phi$ (pSv cm^2)
0,02	1,73	1,05
0,03	0,739	0,81
0,04	0,438	0,64
0,05	0,328	0,55
0,06	0,292	0,51
0,08	0,308	0,53
0,10	0,372	0,61
0,15	0,600	0,89